

Video pro výuku

Zdeněk Vondra
zaměstnanec/staff

Co mám dělat když chci použít video ve své výuce?

Video je vhodným nástrojem pro **výklad látky**, **záznam reality** nebo doplňkový ilustrační materiál (reportáže, rozhovory, záznamy). Na rozdíl od textu nebo podcastu má přidanou hodnotu v kombinaci mluveného výkladu a obrazu, které se vzájemně doplňují a posilují. Obraz navíc může obsahovat text, grafiku, animace, videa v nejrozličnějších využitích.

Video je vhodné volit v situacích, kdy:

- Vysvětlujete, nahrazujete přednášku a záleží vám na propojení výkladu s osobou lektora (video lektora s grafikou - [ukázka](#)).
- Vysvětlujete, nahrazujete přednášku a máte animovaný obsah nebo dostatečně pestrou a proměnlivou prezentaci a hlas pouze nahrazuje text (verbálně komentované prezentace - [ukázka z HS talks](#)).
- Vysvětlujete práci se softwarem (záznam obrazovky tzv. **screencast**, **screenshots** obrazovky s textovým komentářem - [ukázka](#))
- Téma ilustrujete záznamem z akce ([rozhovor](#), [reportáž](#), záznam školení nebo přednášky) - vhodné jako doplněk nebo zapojení zvláštních hostů.
- Vytváříte pozvánku, upoutávku, úvodní video nebo trailer ([ukázka](#)).

Video **Není vhodné** volit v situacích, kdy:

- Byl by zobrazen pouze statický obsah v delších intervalech (například 1 slide po dobu více než 30s).
- Není důvod pro pohyblivý obraz.

V následující části jsou blíže popsané nejčastěji užívané formy.

Výklad lektora s grafikou

Lektora nebo v některých momentech přes celou obrazovku. Účecne rozlišujeme grafiku věcnou (k tématu, názorně doplňuje/ilustruje komentář prezentujícího) a grafiku ilustrační (není nutná, slouží spíše na doplnění, oživení videa, prohloubení emocí a zvýšení obrazové dynamiky).

Výhody:

- Video je více osobní než screencast (prezentující jde na video vidět),
- může být interaktivní – lze položit otázku a zobrazit odpověď až po nějaké chvíli,
- sledující si probranou látku díky grafice lépe zapamatuje, video není „nudné“.

Nevýhody:

- Člověk ve videu = natáčení trvá delší dobu, záleží na šikovnosti prezentujícího,
- při přechodu prezentujícího a opětovném natočení záběru je potřeba myslet na návaznost záběrů (kde měl zrovna ruce apod.).

Screencast (snímání obrazovky)

Výstupem tedy rozumíme záznam obrazovky lektora s mluveným komentářem případně popisky/titulky. Screencast nabízí možnost doplnit grafickým prvky pro zvýraznění obsahu.

[Ukázka screencastu, jak hrát hru AdGame.](#)

Vhodné pro:

- Ukázky/tutoriály v softwaru (aplikace, webové stránky, počítačový program...),
- doplnění PPT/Canva prezentace o slovní výklad,

Výhody:

- Snadné vytvoření,
- možnost ukázat animace, obrázky, schémata,
- možnost jednoduše nahradit část obsahu,
- lze nahrát na mobilu/tabletu/počítači.

Nevýhody:

- obvykle méně osobní v případě, že nevidíme prezentujícího,
- možné problémy nahrávání hlasu přímo při nahrávání screencastu (lektor se věnuje obrazu a opomíjí modulaci hlasu, v obrazu je možné slyšet klikání kláves a myši, proto doporučujeme pořizovat obraz a zvuk zvlášť).

Doporučené nástroje/software:

- Možné použít aplikace Camtasia, OBS,
- některé aplikace umožňují zobrazit vizuálně v obrazu i použité klávesy na klávesnici, pohyb myši či zvýraznit vybrané části obrazu.

Grafika věcná.

Ilustrační grafika.

Ukázka screencastu, jak hrát hru AdGame. Obdobně můžou ...

Několik tipů, jak se na tvorbu videa připravit

Příprava scénáře:

- Obvyklé části scénáře:
 - úvod (představení + rychlé seznámení s obsahem výstupu)
 - obsah (vysvětlení problematiky)
 - závěr (shrnutí toho, co se divák/posluchač dozvěděl + rozloučení)
- Jednotlivá videa (pokud je to tak zamýšleno) by na sebe měla navazovat.
- Doporučená délka výstupů pro udržení pozornosti sledujícího je 1–3 minuty, u úvodního vide a do 10 minut u obsahového videa.
- Rychlost řeči je cca 130 slov/minuta, 1 normostrana textu = 250 slov = cca 1,5–2 minuty výsledného videa.
- U videa je vhodné přidávat obrázky, grafy, odrážky a jiný doplňkový materiál oživující výklad.
- Je důležité se vyvarovat: neznámým pojmům, přílišné obecnosti a neurčitosti.
- 1 min výsledného videa = cca 10 min příprav.
- Je dobré ve videu uvádět příklady (z nějaké situace, kterou sledující/posluchači znají).
- Formát na výšku nebo na šířku?
 - Na šířku – běžný formát videa pro sledování na počítači/tabletu, na YouTube...
 - Na výšku – pokud se bude natáčet materiál na sociální síť nebo například do mobilní aplikace.
- Bodový scénář** usnadňuje natáčení i zpracování videa, je vhodný pro všechny typy výstupů, obsahuje poznámky ke střihu (např. umístění doprovodné grafiky).
- Bodový scénář doporučujeme po dokončení převést na fulltextový.
- Čím detailnější napíšeme přípravu/scénář, tím rychlejší a snadnější bude natáčení a postprodukce.
- Fulltextový scénář** ideálně vytvoříme diktováním na základě bodového scénáře. Nadiktovaný text následně upravíme.
- Vyvarujte se dlouhých souvětí, text si rozdělte na kratší věty.
- Před natáčením je dobré text scénáře zbavit zbytečných slov.

Grafické doplňky

- Je vhodné používat názorné ukázky, příklady...
- Přidávat grafy, obrázky, schémata, animace, ukázky, ilustrační obrázky... (pouze tam, kde mají význam)
- Grafika pro zobrazení vedle lektora musí být v minimálním rozlišení 1024 x 768 px
- Grafika pro zobrazení přes celou obrazovku musí být v minimálním rozlišení 1920 x 1080 px
- Doporučené formáty grafiky pro ukládání do videa: .png (může být i .jpg, ale .png je vhodnější), .eps, .ai (pro schémata)
- Pro doplnění výkladu lektora je také vhodné v textových odrážkách znázornit heslovitě klíčové pojmy.

Myslete na proměnlivost

- Lidská pozornost se orientuje v množství věmů a vybírá si, na které se bude soustředit. V případě materiálů předpřipravených k pasivnímu příjmu je pozornost vedena výstavbou výstupu, protože příjemce se již soustředí na jednu věc a nemá potřebu vybírat. Proměnlivost navíc posiluje okamžitě zaujetí a obnovuje pozornost.

Příprava lektora na natáčení:

- Pročíst si předem scénář, aby se mohl připravit (ideálně alespoň týden dopředu).
- U rozhovoru/podcastu předem zaslat otázky, na které bude odpovídat.
- Pokud se lektor necítí na osobní vystupování, nebojte se najmout si profesionálního herce nebo mluvěčho, kterého vám pomůže zajistit e-learningová podpora.

Volba oblečení na natáčení:

- Pozor na to, aby oblečení ladilo, ale nespĺývalo s prostředím.
- Při používání green screenu se vyvarovat zeleným barvám.
- Raději nebrat proužkované oblečení (může se míhat na obrazovce), také raději nepoužívat moc vzorované oblečení.
- Dbát na to, aby v prostoru nebyla lektorovi zima nebo naopak moc teplo – přizpůsobit oblečením.
- Dát vědět informace ohledně výběru oblečení lektorovi/moderátorovi s dostatečným předstihem.
- Je dobré připravit alespoň 2 outfity a na místě vybrat ten nejvhodnější.
- Pro ženy – pokud v záběru nebudou nohy, upozornit na to předem, pro větší pohodlí není třeba brát si boty na podpatku.

Příprava lektora líčení:

- Transparentní kosmetický pudr bez ohledu na pohlaví lektora (matující) – zajistí, aby se osoba před kamerou neleskla (pokud by se leskla, vypadalo by to nezděravě).
- Je dobré vlastnit transparentní pudr, štetec na pudr a dezinfekci ve spreji na štetec, abyste mohli dlověka před kamerou v případě potřeby v průběhu natáčení přepudrovat (vhodné je uskladnění např. u techniky).

Příprava lektora občerstvení:

- Jídlo – dobře se najíst, aby nedocházelo ke kručení v břiše při nahrávání
- Pítí – neperlivá voda – mít pro účinkujícího ve videu na místě připravenou vodu a v průběhu natáčení ho vždy poprosit, aby se napil -> zabrání se tak možnému nepříjemnému mlaskání. Nejsou vhodné slazené nápoje.

Příprava technických podmínek

- Doporučená technika pro natáčení videa včetně záznamu zvuku
 - Kamera nebo fotoaparát pro nahrávání videa v exteriéru i v interiéru (minimálně HD, optimálně 4K)
 - Stativ pro natáčení venku i v kanceláři
 - Mikrofony umožňující záznam zvuku přímo do nahrávky obrazu ideálně bezdrátový audio systém s jedním vysílačem, dvěma interními/klopovými mikrofony a dvěma přijímači

Doporučení k výběru prostředí:

- klidné místo, kde vás nikdo nebude vyrušovat
- věnovat pozornost i prostředí – mít za sebou nerušivé pozadí
 - aby nebyli vidět další lidé, jak přechází apod.
 - neměnné světelné podmínky – blíkáč světla apod.
 - nápisy, reklamy, které by stíhávaly divákovu pozornost
- ideální prostor, který není příliš velký a prázdný (nedochází k ozvěně)
 - s redukcí ozvěny pomáhá mít v místnosti: nábytek (knihovna, gauče apod.), závěsy, koberce, umístění místnosti, neorientovaná k exponované silnici, kolejm apod.

Intro, outro

- Video by mělo mít úvodní a závěrečnou znělku, které jasně divákovi řikají, kdy je začátek, konec nebo předělý částí.
- Pod odkazem **intro** a **outro**, v AJ: **intro** a **outro** je znělka VŠE (jedná se o pracovní soubory, pro správné přehrání doporučujeme stáhnout a pustit např. ve VLC, vložení při střihu by neměl být problém). Dále soubory podle jednotlivých fakult:
 - FFÚ **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**
 - FMV **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**
 - FPH **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**
 - FS **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**
 - NF **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**
 - FM **intro** - **outro**, v AJ: **intro** a **outro**

Branding:

- Je možné řešit prostřednictvím loga umístěného v rohu videa. [Odkaz na logo a grafický manuál VŠE.](#)

Doporučený software pro práci s videem:

- Canva (jednoduchá editace videí - střih, vkládání prvků, přechody, úprava zvuku minimální - nutné tedy brát v potaz a nahrát zvuk co nejvyšší kvalitě – mělo by jít pouze o úpravu hlasitosti, lze nahrávat screencast přímo v rámci Canvy → funkce Record Yourself)
- OBS studio (neplacený program pro pořízení záznamu obrazovky, umožňuje komplexnější nastavení nahrávání)
- DaVinci Resolve (stříhání videí, umožňuje zvukovou postprodukci, ve free verzi omezená funkčnost, ale dostatečná funkcionalita pro profesionální použití).
- Audacity (software pro zvukovou postprodukci, vhodné pro podcasty).

Doporučené pracovní formáty:

- Video a animace: .mp4, .mov, .avi, ...
- Fotografie a grafika: .jpg, .png, ...
- Zvuk: .mp3, .wav, ...

VIDEOTUTORIÁLY k použití videa ve výuce

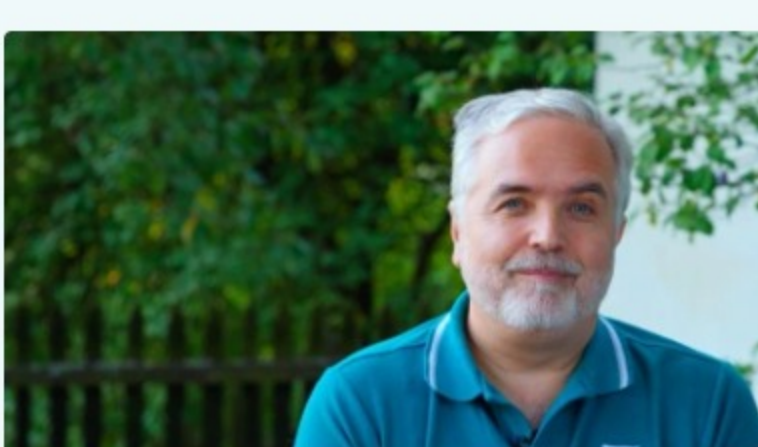
TUTORIÁL: Natáčíme přednášku na video (zaměřeno na roli moderátora)

Videokurz (videopřednáška) herce, režiséra a moderátora Ondřeje Kepky v několika krátkých kapitolách seznamuje diváky se základy dobré prezentace videokurzů. Zaměřuje se především na osobu průvodce – moderátora, na základy dobrého přednesu, ale v krátkosti se dotkne i vytváření kurzů jako takových. Ondřej Kepka využívá především svých osobních zkušeností, které načerpal při moderování rozhlasových a televizních pořadů a seriálů, ale také ze své dlouholeté pedagogické činnosti na různých typech středních a vysokých škol.

Odkaz na tutoriál zde: [Natáčíme přednášku na video \(vimeo.com\)](#)

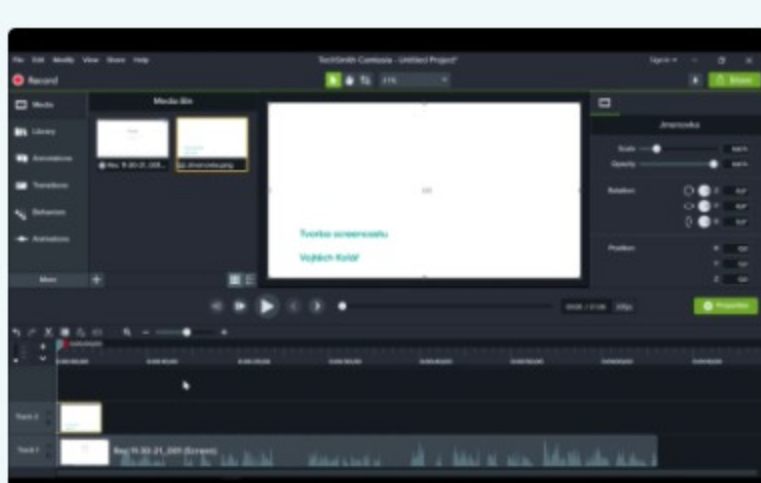
v 5 videích se dozvíte o tématech:

- Příprava videoprezentace
- Obsah a členění textu videoprezentace
- Technické podmínky pro natáčení
- Natáčíme videopřednášku
- Dokončení projektu

TUTORIÁL: Screencast

Tento kurz se zabývá výrobou pomocí záznamu obrazovky. Seznamuje diváky se základními principy a využitími screencastu a těmi nejdůležitějšími technickými pojmy, které jsou obecně potřebné pro tvorbu videí. Vysvětluje proces samotného vzniku screencastu a objasňuje, na co by si tvůrci měli dávat pozor a jak se na samotné nahrávání co nejlépe připravit. Zároveň tento kurz obsahuje doporučení na programy a příslušenství vhodné pro tvorbu screencastů a na praktickém příkladu samotný proces ukazuje.

Odkaz na tutoriál zde: [Screencast \(vimeo.com\)](#)

v 10 videích se dozvíte o tématech:

- Úvod – co je to screencast, na co se používá, k čemu je ve výuce
- Technické pojmy – fps, rozlišení, formáty (kodek + kontejner), datový tok
- Varianty screencastu a specifika - počítač, mobil, kombinace s videem
- Příprava na screencast - vybavení, software, scénář
- Nahrávání obrazu - co si předem promyslet, jak nahrávat efektivně
- Nahrávání zvuku - mikrofon (alternativy a varianty), vhodná místnost
- Zpracování screencastu - střih, spojování videí, vhodné praktiky
- Doporučené programy
- Praktická ukázka nahrávání screencastu v Camtasia
- Závěrečné shrnutí

2 osoby toto olajkovaly, komentář, 407 zobrazení, Uložit na později

0 komentáře

Napište komentář. Pokud chcete někoho zmínit, zadejte znak @.

Publikovat